

1º *Praedestinationem* penes Augustinum esse aeternum divinae voluntatis consilium non modo illud, quo gloriam ipsam conferre hominibus statuit; sed illud etiam, quo fidei initium eiusque incrementum, iustificationem, perseverantiam in sua praescientia praeparavit, est extra contoversiam. Putant vero theologi illi, qui ubique praedestinationem ad gloriam ante praevisa merita reperire vellent, dona haec omnia ab Augustino non dici *praedestinata*, nisi quatenus in divino decreto cum salute ita nectantur, ut Deus antecedenter praedestinans absoluta voluntate ad gloriam celestem, ex hac praecedente praedestinatione ad gloriam dum statuat conferre illa dona tamquam media ad finem praedestinatum. Affirmamus contra, ab Augustino haec omnia (excepta perseverantia) saepe dici *praedestinata*, etiamsi cum aeternae salutis consecutione non nectantur. Multo ergo minus verum est, haec eadem dona solum eatenus dici *praedestinata*, quatenus proficiscantur ex absoluta antecedente praedestinatione ad gloriam aeternam. Manifestum id esse debet legentibus libros Augustini de Praedestinatione Sanctorum, et de Dono (Bono) perseverantiae; Fulgentii l. I. ad Monimum et epilogum libri de Incarnatione et gratia; Prosperi responsiones ad Capitula Gall. n. XV. et ad Excerpta Genuens. n. IX.

In primis enim Augustinus generatim definit, nullam in tempore conferri gratiam nec conferri posse, quin ei respondeat aeterna Dei praedestinatio. « Inter gratiam et praedestinationem, inquit, hoc tantum interest, quod *praedestinatio est gratiae praeparatio*, gratia vero iam ipsa donatio » Praedest. SS. c. 10. « *Praedestinatio* Dei quae in bono est, *gratiae est praeparatio*; *gratia vero est ipsius praedestinationis effectus* » ibid. In libro De dono persever. c. 14. seqq. singulas enumerat virtutes, quas omnes docet a Deo *praedestinari* eo ipso, quod *Dei dona* sunt, et quod Deus ea se *daturum esse praescivit*; hoc enim duplici charactere iuxta constantem Augustini definitionem notio praedestinationis absolutitur. « Quod dixi, inquit, de castitate (eam esse praedestinatam), hoc de fide, hoc de pietate, hoc de charitate, de perseverantia; et ne pergam per singula, hoc de omni obe-

dientia qua obeditur Deo, veracissime dici potest. Sed ii (Semipelagiani) qui solum initium fidei et usque in finem perseverantiam sic in nostra constituunt potestate, ut Dei dona esse non putent. cetera vero ipsum dare concedunt, cum ab illo impetrantur credentis fide... an forte nec ipsa (haec cetera) dicunt praedestinata? Ergo nec datur a Deo, aut ea se daturum esse nescivit. Quod si et datur et ea se daturum esse praescivit, profecto praedestinavit » De dono persev. c. 17. n. 42. Gratia fidei et iustificationis cuiuscumque Christiani, quatenus ea consideratur in praescientia et voluntate aeterna decernente haec dona conferre in tempore, vocatur *praedestinatio Sanctorum* (1). « Eâ gratiâ. (h. e. dono tam gratuito) fit ab initio fidei suae homo quicumque Christianus, qua gratia ille homo ab initio suo factus est Christus... eodem Spiritu fit in nobis remissio peccatorum, quo Spiritu factum est, ut nullum haberet ille peccatum. Haec se Deus esse facturum profecto praescivit: ipsa est igitur *praedestinatio Sanctorum* » de Praed. SS. n. 31.

Est itaque undequaque evidens, iuxta Augustini loquendi sentiendique modum tam late patere *praedestinationem*, quam late patet *gratiarum varietas*, quae quibusvis hominibus cum ipso proximo effectu conferuntur.

Eodem modo sentit et loquitur s. Fulgentius. « Haec autem omnia, id est et *vocationis nostrae initia et iustificationis augmenta et glorificationis praemia in praedestinatione* semper Deus habuit, quia et in *vocatione et in iustificatione et in glorificatione Sanctorum gratiae suae opera futura praescivit* » ad Monimum l. I. c. 11; cf. epilog. de Incarn. et grat.

Sine dubio dona illa praedestinata in multis non tamen in omnibus cumulantur dono perseverantiae, quod et ipsum sicut in tempore donatur, ita ab aeterno praedestinatur. Quia igitur Augustinus adversus Pelagianorum reliquias *initium fidei et perseverantiam in fide* potissimum prae oculis

(1) Sancti iuxta modum loquendi Scripturae dicuntur ab Augustino generatim *fideles* tum in titulo libri de Praedestinatione Sanctorum, tum in tota illius disputatione. Cf. Maffei Hist. theol. l. X. §. III. n. 3. 4. p. 271.

habet ut dona Dei, atque eo ipso ut praedestinata; ex huiusmodi locis nonnulli theologi inducti sunt in opinionem, ab Augustino *praedestinata* solum dici dona coniuncta cum perseverantia et consequenter cum gloria aeterna. Ad praedestinationem hoc modo consideratam pertinet illa celebris definitio superius descripta (ex l. De dono persev. c. 14.), ubi includendo perseverantiam praedestinatio dicitur « *prae-scientia et praeparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.* » Hoc etiam modo spectat praedestinationem toto fere libro De corrept. et grat. inde a capite VI. At ratio, cur gratia et dona multiplicia dicantur *praedestinata*, iuxta doctrinam Augustini certissime non est posita in connexione cum perseverantia, multo vero minus in derivatione ab antecedente praedestinatione ad gloriam. Essentiam enim *praedestinationis*, ut evidenter constat ex dictis, Augustinus unice in eo collocat, quod donum Dei sit supernaturale effectu ipso collatum in tempore et ab aeterno praeparatum in divina praescientia; unde et *praedestinationem Sanctorum* appellat, qua praeparatur fides et qua praeparatur remissio peccatorum « *cuiuscumque Christiani, nulla habita ratione perseverantiae et praedestinationis ad gloriam* » (Praed. SS. n. 31.).

2º *Electionem* ab Augustino frequentissime intelligi de electione ad gratiam fidei et iustificationis, constabit vel sola capita 17-19. de Praed. SS. legentibus, ubi nihil repetit frequentius, quam quod fiunt *electi* vocatione ad fidem, et *electi* dicuntur omnes, quibus fides donatur. « *Intelligimus vocationem, qua fiunt electi, non qui eliguntur quia crediderunt; sed qui eliguntur, ut credant.* » « *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem. Quod profecto si propterea dictum est, quia praescivit Deus credituros, non quia facturus fuerat ipse credentes, contra istam praescientiam loquitur Filius Dei: non vos me elegistis.* » « *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati. Non ergo quia futuri eramus, sed ut essemus. Nempe certum est, nempe manifestum est; ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse praedestinans, ut tales per gratiam eius essemus.* » Ita etiam in Io. tract. 86. n. 2. « *Non*

vos me elegistis, sed ego elegi vos. Haec est illa ineffabilis gratia... Neque enim iam credideramus in eum, ut eligeret nos; nam si credentes elegit (ut aiebant Semipelagiani), electos elegit (1)... Non electi sunt, quia boni fuerunt, qui boni non essent, nisi electi essent... Quid ergo dicturi sumus audiendo, non vos me elegistis? nisi quia mali eramus, et electi sumus, ut boni per gratiam nos eligentis essemus. » Sententiae descriptae per se sunt clarissimae; verum hic iterum lubentes concedimus, apud Augustinum electionem utique in locis aliis etiam referri ad donum perseverantiae, immo et gloriae; ut in ipso libro citato de Praed. SS. in extremis sententiis capitulis XVI. et alibi.

3º Quod spectat postremo ad locutiones desumptas ex Apostolo Paulo, ubi appellatur *vocatio secundum propositum, vocatio sine poenitentia*; non modo Iansenius, sed theologi etiam catholici non pauci statuunt, ab Augustino nulla dona dici *praedestinata*, nisi quae conferuntur secundum propositum; propositum autem aiunt penes Augustinum semper intelligi praedestinationem *ad gloriam*; unde concludunt, dona omnia eatenus solum dici *praedestinata*, quatenus profisciscantur *ex proposito* i. e. secundum eorum interpretationem ex antecedente voluntate efficaci et *ex absoluta praedestinatione ad gloriam*. At vero tota haec videtur interpretatio praeconcepto systemati accommodata, non autem ex ipsis Augustini sententiis et contextibus deducta.

Verissime quidem *propositum* et *praedestinatio* apud Augustinum synonyma esse dicuntur. Et ideo sicut *praedestinatio* ex demonstratis, ita etiam *propositum* significat aeternam misericordem Dei voluntatem conferendi dona supernaturalia in tempore, quae voluntas non sit solum antecedens et conditionata effectu caritura; sed sit voluntas efficax, h. e. re ipsa efficiens suum terminum. Quod ergo de *praedestinatione* diximus, idem valet de his aliis formulis;

(1) Patentibus Maurinis omnes libri mss. et editi habent *electos elegit*, unico Remigiensi ms. excepto, contextus ipse hanc lectionem postulat; nihilominus illi editores auctoritate unius ms. textum nescio quo consilio mutarunt in hanc alteram lectionem; *electus elegit*. An forte nimis evidens erat, apud Augustinum omnes credentes dici *electos*?

in usu nempe loquendi Augustiniano etiam *propositum* et *vocatio sine poenitentia* tam late patet, quam multiplicita sunt dona supernaturalia, quae hominibus non solum per gratiam praevenientem offeruntur, sed effectu ipso conferuntur. Res haec est evidentissima ex l. de Praed. SS. c. 16. n. 32. coll. c. 15. n. 31. Loquitur ibi Augustinus de praedestinatione et vocatione, ut credamus et ut membra simus Christi, conformes Christo per iustitiam quae ex fide est, de praedestinatione inquam et vocatione *omnium illorum, qui credunt et qui iustificantur in Christo;* non autem solum de iis qui praedestinati sunt etiam ad perseverantiam et ad gloriam. Illos autem *omnes credentes*, ait, *vocatos esse secundum propositum, atque adeo nomine vocatorum secundum propositum non distinguit praedestinatos ad gloriam ab aliis non praedestinatis ad gloriam; sed imo omnes credentes et iustificatos tamquam *vocatos secundum propositum* distinguit ab iis, qui *vocati credere noluerunt.** « *Vocat Deus praedestinatos multos filios suos, inquit, ut eos faciat membra praedestinati unici Filii sui; non ea vocatione, qua *vocati sunt et qui noluerunt venire ad nuptias,* illa quippe vocatione et Iudei *vocati sunt...* Ipsis *vocatis*, ait Apostolus (esse Christum Dei virtutem), ut illos (alios quibus Christus est scandalum et stultitia) ostenderet non *vocatos*, sciens esse quandam certam vocationem eorum, qui secundum *propositum* *vocati sunt...* Dixit ergo: sed ex *vocante, non quacunque vocatione, sed qua vocatione fit credens* » Praed. SS. n. 32. Cui quaeso non est evidens, *vocationem secundum propositum* hic dici quamvis vocationem efficacem? Ita pariter ex eo, quod Paulus gratias agit Deo pro fide omnium Thessalonicensium, Augustinus concludit, fidem non profecto solum praedestinatorum sed omnium creditum esse *donum Dei ex vocatione secundum propositum.* « *Deus igitur, infert s. doctor, operatur in cordibus hominum vocatione illa secundum propositum suum, de qua multum locuti sumus, ut non inaniter audiant evangelium, sed eo auditio convertantur et credant* » ibid. n. 39. Vocationem eandem efficacem creditum omnium paulo superius appellaverat *vocationem sine poenitentia.* « *Nec quia credimus, sed ut**

credamus, vocamur; atque illa vocatione, quae sine poenitentia est, id prorsus agitur et peragit, ut credamus » ib. n. 38.

Frusta obiicerentur loca Augustini, ubi *propositum* et *donum sine poenitentia* referit etiam ad perseverantiam et inclusive ad gloriam. De dono persev. cc. 7. 13. 14. 17; De corrept. et grat. passim, maxime cc. 10-13. Nemo enim negat, *propositum*, sicut diximus de nominibus *praedestinationis* et *electionis*; etiam ad haec dona praecipua perseverantiae et coronae aeternae pertinere. Dignum tamen animadversione est, quod in libris Augustini contra Pelagianos et Massilienses *praedestinatio* et *propositum* numquam referatur ad gloriam per se et seorsim spectata, quin includatur simul *praedestinatio* et *propositum* *collationis gratiae ac meritorum.*

Illud unum in thesi affirmamus et allatis testimoniosis clare demonstravimus, nomina *praedestinationis*, *electionis*, *propositi divini* adhiberi ab Augustino etiam de consilio conferendi dona quaecumque supernaturalia per se, et non ratione perseverantiae et gloriae praedestinatae; adeoque falsum esse, dona alia ab Augustino solum dici praedestinata, quatenus decernantur et conferantur ex antecedente praedestinatione ad gloriam. Vide Tricassin. de Praedestinat. p. 347. seqq.; 417. seqq.; I. B. Faure ad Enchirid. c. 98. nota 2^a.